

Başlarken...

Dünyadan ve Türkiye'den güncel hukuki gelişme ve haberlere yer verdiğimiz Hukuk Bültenimizin Mayıs sayısını sizlerle paylaşmaktan mutluluk duyuyoruz.

Bültenimizde yer alan içerik yalnızca bilgi verme amaçlı olup, konulara ilişkin detaylı bilgiler için bizimle irtibata geçmenizden memnuniyet duyacağız.

Haziran sayımızda buluşmak dileğiyle...

Editörler:

*Duygu Kesler
Ayşecan Mantarçı*

Bankaların Ağırlaştırılmış Özen Yükümlülüğü

Bankaların hukuki sorumluluğunun belirlenmesinde kullanılan ana kural Türk Ticaret Kanunu'nda "her tacirin ticaretine ait bütün faaliyetlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etmesi lazımdır" şeklinde kendisine yer bulan basiretli iş insanı gibi hareket etme yükümlülüğüdür. Bunun dışında, bankaların hukuki sorumluluğunun belirlenmesinde, Borçlar Kanunu'nda yer alan sözleşme türlerine ilişkin özel hükümlere de başvurulur. (Sayfa 2)

Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu Ve Kanunda Yapılan Son Değişiklikler

Küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin ekonomiye daha fazla katılmaları ve ticari hayatı canlandırmaları için desteklenmeleri gerektiğinden; finansman erişiminin kolaylaştırılması gerekmektedir. Finansmana erişimin kolaylaştırılması, ekonominin canlanmasına, ticaret hacminin büyümesine ve rekabet gücünün artmasına yardımcı olmaktadır. Ticari işletmelerin finansman erişimini kolaylaştıran kredi müessesinde; ticari hayatın gereklilikleri dolayısıyla kredi alan ve kredi veren iki tarafın da korunması gerekmektedir. (Sayfa 6)

Kişisel Verilerin Korunması Kurulu'ndan, Gerekli Tedbirleri Almayarak Veri Güvenliği İhlaline Sebep Olan Ve İhlal Bildirimini Zamanında Yapmayan Facebook'a Rekor Ceza

Tüm dünyada kişisel veri ihlali iddiası ile gündeme gelen Facebook'a yaptırım uygulayan ülkelerden biri de Türkiye oldu. Facebook Mühendislik Direktörü Tomer Bar tarafından 14.12.2018 tarihinde Facebook üzerinden "Geliştirici ekosistemimizin bir fotoğraf API'si hatası hakkında bilgilendirme" başlığıyla yapılan duyuru Kişisel Verilerin Korunması Kurulu'nu harekete geçirdi. (Sayfa 10)

Tahkimin Amacı, Konusu Ve Bir Başvuru Alanı Olan Güvence Hesabı

Tahkim, taraflar arasındaki uyuşmazlıkların, yargı gücü dışında özel bir organ aracılığıyla çözümlenmesidir. Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 407. ve devamı maddelerinde düzenlenen tahkimi, kanundaki düzenlemelerden yola çıkarak tarafların, sözleşme veya sözleşme dışı bir hukuki ilişkiden doğmuş veya doğabilecek uyuşmazlıkların tamamı veya bir kısmının çözümünün hakem veya hakem kuruluna bırakılması olarak tanımlamak mümkündür. (Sayfa 4)

Müteahhit Firma Tarafından Ön Ödemeli Konut Satışı Kapsamında Satıma Konu Taşınmaza Banka Lehine İpotek Tesis Ettirilmesi ve Tüketicilerin İpotek Karşısındaki Durumu

Finansman problemi çeken müteahhit firmalardan ön ödemeli konut satışı kapsamında taşınmaz satın alan tüketicilerin, günümüzde sıkça karşılaştığı sorunlardan biri de satın aldıkları taşınmaza, müteahhit firma tarafından bankalar lehine ipotek tesis ettirilmiş olmasıdır. Ön ödemeli konut satışlarında taşınmazın değerini eksiksiz bir şekilde ödeyip, tapuyu henüz devralmayan tüketiciler satın aldıkları taşınmaza ilişkin ipotek işlemi karşı karşıya kalmakta ve mülkiyet hakkı ihlali yaşamaktadırlar (Sayfa 9)

Güncel Haberler

Abonelik Sözleşmesinden Kaynaklanan Para Alacaklarına İlişkin Takibin Başlatılması Usulü Hakkında Yönetmelik Yayınlandı (Sayfa 8)

Köprü Cezalarına Af Getiren Kanun Teklifi Kabul Edildi (Sayfa 8)

Anayasa Mahkemesi: Cezaevinde Mahpuslara Süreli Yayınların Teslim Edilmemesinin İfade Özgürlüğü İhlalidir (Sayfa 12)

BANKALARIN AĞIRLAŞTIRILMIŞ ÖZEN YÜKÜMLÜLÜĞÜ

Bankaların hukuki sorumluluğunun belirlenmesinde kullanılan ana kural Türk Ticaret Kanunu'nda "her tacirin ticaretine ait bütün faaliyetlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etmesi lazımdır" şeklinde kendisine yer bulan basiretli iş insanı gibi hareket etme yükümlülüğüdür. Bunun dışında, bankaların hukuki sorumluluğunun belirlenmesinde, Borçlar Kanunu'nda yer alan sözleşme türlerine ilişkin özel hükümlere de başvurulur.

Ancak bankaların işlemlerinin büyük çoğunluğu karma sözleşme niteliğindedir. Tarafların bu ilişkiden ne umduklarını değerlendirmek zor olduğundan kanunda düzenlenmiş sözleşme türlerinden hangisinin ya da hangilerinin ne ölçüde uygulanacağını belirlemesi zorlaşmaktadır.

Bu nedenle irade beyanlarının yorumlanmasında kullanılan güven ilkesi (teorisi) çerçevesinde bir tespit yapmak gerekmektedir. Ayrıca, bankaların sorumluluğuyla ilgili ihtilaflar vekilin özen borcuna ve sorumluluğuna dair hükümler kıyasen uygulanarak çözülecektir.

İtibar müessesesi olan bankaların, bu vasıfları nedeniyle gerekli bilgi ve tecrübelerinin varlığı hususunda kendilerine duyulan güveni boşa çıkarmamaları gerektiği ve bu sebeple subjektif kistasın bankalar hakkında uygulanamayacağıdır.

Zira devletin diploma veya ruhsat vermek için aradığı şartlar, vekalet için gerekli subjektif vasıfların varlığı konusunda özel hukuka yansıyan bir garanti niteliği taşımaktadır. Bu nedenle bankalar basiretli

tacir gibi objektif ölçüye göre özenle hareket etmelidirler.

Öte yandan örf ve adetlerin bilinmesi ve uygulanması konusunda bankaların müşterileri karşısında –bir sektör olarak- tartışılmaz üstünlükleri vardır.

Zira , TK.2/2'ye göre bir ticaret "şubesine" –örneğin bankacılık dalına- mahsus olan ticari örf ve adet, umumi olanlara tercih olunur. Bu özel ticari örf ve adeti hem belirleyen hem de en iyi uygulayanlar, şüphesiz bizzat bankalardır.

Bankaların sorumluluğunun ağırlaştırılmasında tek bir ölçü ve yöntem kullanılamaz Çeşitli durumlar için farklı yollar izlenmelidir. Sorumluluğun ağırlaştırılması, öncelikle ilkesel nitelikteki emredici hükümler yardımıyla sağlanmalı ve hakkın kötüye kullanılması halinin varlığını denetlemek yetkisi mahkemelere bırakılmalıdır.

Hatta bankaların genel işlem şartı niteliğindeki kayıtlarla bu yükümlülüklerini sınırlandırmaları halinde, bu kayıtlar geçersiz sayılmalıdır. Mesleki uzmanlık gerektiren faaliyeti yürütülürken uzmanlığın ölçüsünün ne olacağını ya da yeterli uzmanlığın olup olmadığı hususunun tartışılmaması gereklidir.

Bankalar halihazırda yaptıkları tüm işlemlerin kaynaklarını araştırmaktadırlar. Örneğin; aldıkları senedin neye dayanarak verildiğine kadar araştırmaları. Esasında senet kendisine ciro edilen ve senedin zilyedi olan alacaklının esasen alacağı geçerli bir şekilde temellük etmediğini bilen veya gereken özeni göstermekte ağır

kusuru olmasaydı bilebilecek olan borçlunun borcundan kurtulamayacağını hüküm altına alan İBK.m.966/f.2 uygulama alanı bulur.

Bu sonuç, yalnızca yasa koyucunun senede dayalı ipotekli borç senedi hükümleri ile uyumluluğu sağlaması gerektiğinden değil, ayrıca İMK.m.2 hükmünün gereği olmasından dolayı da kabul edilmelidir.

İpotek konusunda ise borçlunun borcunu ödemediği takdirde , alacaklı ipotekli taşınmazı satarak ,satış bedeli üzerinden alacağını tahsil etme imkanına sahiptir. İpotek akdi , resmi senet şeklinde tapu sicil müdürlüğü tarafından re'sen düzenlenerek gerçekleştirir. Bankaların da ipotek tesis ederken izleyeceği prosedür gereği ipoteğin ne amaçla hangi taşınmaza koyulduğundan haberleri olmaktadır.

Bankalar kredi verdiği yüklenicinin taşınmazın kime satacağından haberleri olmayacağını iddia etseler dahi uygulamada böyle değildir. Bankaların verdiği hizmet BK 6 gereği devletin Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından denetlediği bankalar özel bir güven algısı oluşturmaktadır. Bir güven kuruluşu olmanın sonuçlarından biri de ağır sorumlulukların doğmasıdır.

Bankaların güven kurumu olmasının ve bu güvenin de kendi içlerinde kabul ettikleri genel etik ilkelere bakarak da görebiliriz. Türkiye Bankacılar Birliğinin 26 Temmuz 2006 tarihinde yayınlanan »

etik ilkeleri 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 75'inci maddesinin ikinci fıkrası, 80'inci maddesinin (c) ve (e) bentleri ile 81'inci maddesinin üçüncü fıkrası hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Toplumda fon arz eden ve fon talep eden taraflar arasında birleştiricilik ve aracılık rolü oynayarak yatırım ve tasarruf işlevlerini gerçekleştiren bankaların aynı zamanda karlılık ve verimlilik ilkelerini amaç edinmiş olmaları, mesleki ve örgütsel alanda etik ilkelerine bağlı olarak çalışmalarını zorunluluğunu getirmektedir.

i. Etik ilkeler'in genel ilkeler madde 3 uyarınca ; bankaların dürüstlük kuralı çerçevesinde çalışmalarını sürdürmeleri gerekmektedir.

"Bankalar faaliyetlerini yerine getirirken müşterileri, çalışanları, hissedarları, grup şirketleri ve diğer banka, kurum ve kuruluşlar ile olan ilişkilerinde dürüstlük ilkesine bağlı kalırlar." ilgili maddeden de anlayacağımız üzere dürüstlük kuralı açıklanmıştır ve akabindeki maddede "Tüm hizmet ve işlemlerde, müşterilere karşılıklı güven anlayışı içerisinde açık, anlaşılır ve doğru bilgi verirler, müşteri hizmetlerini zamanında ve eksiksiz yerine getirirler". denmektedir.

Doktrin in ağırlıklı görüşüyle de desteklenen bankaların tabiatı itibariyle kişilerin hak ve menfaatlerini koruması, güven kurumu olması bankalara ağırlaştırılmış özen yükümlülüğünü doğurur. 3. Kişilerin hak ve menfaatlerini araştırmalı ve sorgulamalıdır.

ii. Hakkin kullanılması açıkça adaletsizlik oluşturmamalıdır.

Sözleşmeciler haklarını kullanırken ve borçlarını yerine getirirken, dürüst, namuslu, makul ve yaptığı eylemin sonucunu bilebilen orta düzeyde iş sahibi-yüklenici ikilisinin davrandığı gibi davranmakla yükümlüdürler; onlar, söz ve eylemleriyle, birbirlerine sadık kalacakları, güvenebilecekleri, birbirlerini yanıltmayacakları, birbirlerinin yararlarını düşünecekleri bir birlik oluştururlar.

TMK. md. 2/II'de ise, kişiye tanınan hakların açık bir biçimde kötüye kullanılması durumunda, bu kötüye kul-

lanmanın hukuk düzeni tarafından korunmayacağı ve yargıcın bu durumu bir yaptırıma bağlayacağı anlatılmıştır.

Detaylı Bilgi İçin;
Stajyer Avukat
Eda Budak

e.budak@ozgunlaw.com

Kaynakça:

1. Kocayusufpaşaoğlu,Hata,s.10 vd.
- 2.Guggenheim,s.93;Tandoğan ,Borçlar Özel ,s.427;Bankacının Hukuki Sorumluluğu,s.109.
3. Tandoğan, Bankacının Hukuki Sorumluluğu,s.109.
4. Battal, Bankaların Hukuki Sorumluluğu,s.102
5. Ripert,La Regime Democratique, s.210b n
6. ZK-JAGGI,Art.966 OR N 41. DUMAN

DESTEKLENEN BANKALARIN TABİATI İTİBARIYLA KİŞİLERİN HAK VE MENFAATLERİNİ KORUMASI, GÜVEN KURUMU OLMASI BANKALARA AĞIRLAŞTIRILMIŞ ÖZEN YÜKÜMLÜLÜĞÜNÜ DOĞURUR

TAHKİMİN AMACI, KONUSU VE BİR BAŞVURU ALANI OLAN GÜVENCE HESABI

Tahkim, taraflar arasındaki uyuşmazlıkların, yargı gücü dışında özel bir organ aracılığıyla çözümlenmesidir. Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 407. ve devamı maddelerinde düzenlenen tahkimi, kanundaki düzenlemelerden yola çıkarak tarafların, sözleşme veya sözleşme dışı bir hukuki ilişkiden doğmuş veya doğabilecek uyuşmazlıkların tamamı veya bir kısmının çözümünün hakem veya hakem kuruluna bırakılması olarak tanımlamak mümkündür.

Bunun yanında 4686 sayılı Milletlerarası Tahkim Kanunu ile 1958 sayılı New York Sözleşmesi ile 1961 tarihli Cenevre-Avrupa Sözleşmesine taraf olan Türkiye, gerekli yasal düzenlemelere sahiptir.

Gelişen ve ilerleyen sosyal ve ticari ilişkiler beraberinde hızlı şekilde çözüme kavuşma ihtiyacı getirmiş, devlet yargısının daha ağır işlemesi sebebiyle alternatif uyuşmazlık çözüm yolu olarak işlerliğini arttırmıştır. Tahkim müessesesi 1698 ve 1889 tarihli İngiliz Tahkim Kanunları, 1806 tarihli Fransız Medeni Usul Kanunu ve Osmanlı Devletinin ilk medeni kanunu olan 1876 tarihli Mecelle'de yer verilen eskiye dayanan alternatif bir çözüm yoludur.

Yargıda iş yükünün fazla olması ve taraflara fazla külfet yüklemesi nedeniyle daha hızlı ve mahkemelere nazaran daha az masraflı olan tahkimin tercih edilirliğini gündün güne arttırmaya devam etmektedir.

Sigortacılıkta tahkim, 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu'nun 30.maddesiyle sistemimize girmiştir. Uygulamanın amacı kanunda

sigorta ettiren veya sigorta sözleşmesinden menfaat sağlayan kişiler ile riski üstlenen taraf arasında sigorta sözleşmesinden doğan uyuşmazlıkların çözümü olarak belirtilmiştir.

Sigortacılık alanında ihtisas mahkemelerinin olmaması, yargı sürecinin yavaş ilerlemesi ve masraflı olması zaman zaman sigortalının büyük zarara uğramasına neden olmakta bu durum da sigorta müessesesinin amacına aykırılık taşımaktadır.

Yasal dayanağını 14.06.2007 tarih, 26552 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Sigortacılık Kanunu'nun 30.maddesinden alan Sigorta Tahkim Komisyonu, Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği nezdinde sigorta ettiren veya sigorta sözleşmesinden menfaat sağlayan kişiler ile riski üstlenen taraf arasında sigorta sözleşmesinden doğan uyuşmazlıkların çözümü amacıyla oluşturulmuştur.

Sigortadan kaynaklı uyuşmazlıklarda tahkime gidilebilmesi için ilk şart, uyuşmazlık yaşanan sigorta kuruluşunun Sigorta Tahkim Komisyonu'na üye olması gerekmektedir. Sigortacılık Kanunu 30. maddesinin 13. fıkrası gereği komisyona gidilebilmesi için, sigortacılık yapan kuruluşla uyuşmazlığa düşen kişinin, uyuşmazlığa konu teşkil eden olay ile ilgili olarak sigortacılık yapan kuruluşu gerekli başvuruları yapmış ve talebinin kısmen ya da tamamen olumsuz sonuçlandığını belgelemiş olması gerekir.

Sigortacılık yapan kuruluşun, başvuru tarihinden itibaren onbeş iş günü içinde

yazılı olarak cevap vermemesi de Komisyona başvuru için yeterlidir. Belirtmekte fayda vardır ki sigorta tahkim sistemine üye olan kuruluşlarla uyuşmazlığa düşen kişi, uyuşmazlık konusu sözleşmede özel bir hüküm olmasa bile tahkim usulünden faydalanabilir.

Güvence Hesabı yasal dayanağını, 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu'nun 14.maddesi ve bu maddeye dayanılarak hazırlanan ve 26.07.2007 tarih, 26594 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Güvence Hesabı Yönetmeliği'nden almaktadır.

Sigortacılık Kanunu'nun 14.maddesine göre bu Kanunun 13 üncü maddesi, 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu ve 10/7/2003 tarihli ve 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu ile ihdas edilen zorunlu sorumluluk sigortaları ile bu Kanunla mülga 21/12/1959 tarihli ve 7397 sayılı Sigorta Murakabe Kanunu çerçevesinde ihdas edilmiş olan zorunlu sigortalara ilişkin olarak kanunda belirtilen koşulların oluşması halinde ortaya çıkan zararların bu sigortalarla saptanan geçerli teminat miktarlarına kadar karşılanması amacıyla Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği nezdinde Güvence Hesabı oluşturulur.

Güvence Hesabına başvurulabilecek haller, kanunun 14.maddesinin 2.fıkrası ile Yönetmeliğin 9.maddesine belirlenmiştir.

Buna göre;

- Sigortalının tespit edilememesi durumunda kişiye gelen bedensel zararlar için,

- Rizikonun meydana geldiği tarihte geçerli olan teminat tutarları dâhilinde sigortasını yaptırmamış olanların neden olduğu bedensel zararlar için,

- Zorunlu sigorta teminat limitleri ile sigorta poliçesinde belirtilen teminat arasındaki fark kadar ödenecek bedensel tazminat tutarları için,

- Sigorta şirketinin malî bünye zaafiyeti nedeniyle sürekli olarak bütün branşlarda ruhsatlarının iptal edilmesi ya da iflası halinde (Güvence Hesabı kapsamında kalan Zorunlu Sigortalar ile sınırlı olarak) ödemekle yükümlü olduğu maddi ve bedensel zararlar için,

- Çalınmış veya gasp edilmiş bir aracın karıştığı kazada, 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu uyarınca işleminin sorumlu tutulmadığı hallerde, kişiye gelen bedensel zararlar için,

- Ayrıca Hesaba, Yeşil Kart Sigortası kapsamında Türkiye sınırları içinde meydana gelen zararlardan dolayı Büroca tekemmül ettirilen hasar dosyalarının tazminat ödemesi için Büro tarafından da başvurulabilir.

Güvence Hesabı Sigorta Tahkim Komisyonu'na üye olduğundan, Güvence Hesabına yapılan başvurularda tazminatın tamamen ya da kısmen karşılanmaması durumunda hak sahipleri Sigorta Tahkim Komisyonu'na başvurabilirler.

Yönetmeliğin 4.maddesi gereği Güvence Hesabının ayrı bir tüzel kişiliği bulunduğundan, talep Güvence Hesabı'na yönlendirilebilecektir, ancak Tahkim Komisyonuna başvuru yapmadan sigorta kuruluşuna yazılı müracaatta bulunulması gerekir.

Yapılan müracaata olumsuz cevap verilmiş veya müracaat tarihinden itibaren 15 gün içinde (Trafik Sigortasında) bir cevap verilmemişse, iddiayı ispatlar tüm belgelerle birlikte Sigorta Tahkim Komisyonuna başvuru yapılabilmektedir.

Ayrıca belirtmekte fayda vardır ki zorunlu sigortalarda, kuruluşun komisyona üye olup olmadığı aranmakta, 18.04.2013 tarihinden sonra meydana gelen uyuşmazlıklarda Sigorta Tahkim Komisyonu'na başvuru mümkün olabilmektedir.

Detaylı Bilgi İçin;
Avukat

Esra Melis İstikbal

m.istikbal@ozgunlaw.com

Kaynakça:

1. Çeker, Mustafa; 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Sigorta Hukuku, 14.Baskı, Karahan Kitabevi.

2. Tepedelen, Zekeriye; Zorunlu Sigortalarda Güvence Hesabı, Mayıs 2017 Adalet Kitabevi.

3. Özcan, Erkan; Sigorta Tahkim Komisyonu Nezdinde Tahkim Uygulaması, Ocak 2014, Ankara, Adalet Kitabevi.

4. Ateş, Hüseyin; Güvence Hesabı, <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2013-108-1315>, erişim tarihi: 06.05.2019

TİCARİ İŞLEMLERDE TAŞINIR REHİN KANUNU VE KANUNDA YAPILAN SON DEĞİŞİKLİKLER

Küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin ekonomiye daha fazla katılmaları ve ticari hayatı canlandırmaları için desteklenmeleri gerektiğinden; finansman erişiminin kolaylaştırılması gerekmektedir. Finansmana erişimin kolaylaştırılması, ekonominin canlanmasına, ticaret hacminin büyümesine ve rekabet gücünün artmasına yardımcı olmaktadır.

Ticari işletmelerin finans erişimini kolaylaştıran kredi müessesinde; ticari hayatın gereklilikleri dolayısıyla kredi alan ve kredi veren iki tarafın da korunması gerekmektedir. Zira kredi alan, krediye kolay ulaşmak amacını taşıırken; kredi veren de vereceği kredinin geri dönüşünü teminat altına almak isteyecektir.

Bu kredi teminatını teşkil edecek enstrümanların ise, hızlı ve kolayca paraya çevrilmesi mümkün olanlar arasından seçilmesi ve daha az masrafla temin edilmesi, ticari hayatın gereklerindedir. Bu itibarla, 6750 sayılı Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu 01.01.2017 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Zira kanunun amacı ilk maddesinde belirtildiği üzere; teslimsiz taşınır rehni hakkının güvence olarak kullanımının yaygınlaştırılması, bu rehne konu taşınırın kapsamının genişletilmesi, taşınır rehni aleniyetin sağlanması ile rehni paraya çevrilmesinde alternatif yolların sunulması suretiyle finansmana erişimi kolaylaştırmaktır. Bu amaç, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nca hazırlanan ve kanunun gerekçesini oluşturan "Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komis-

yonu Raporu" ile de açıkça ortaya konulmuştur.

Bu kolaylıkların sağlanması amacıyla, 6750 sayılı Kanun, ticari işletmenin rehni düzenleyen 1447 sayılı Ticari İşletme Rehni Kanunu'nu yürürlükten kaldırmış ve ticari işletmenin kredi kullanırken teminat vermesinde yeni usul getirmiştir.

Ayrıca kanun kapsamında "Ticari İşlemlerde Taşınır Varlıkların Değer Tespiti Hakkında Yönetmelik", "Ticari İşlemlerde Rehni Hakkının Kurulması ve Temerrüt Sonrası Hakların Kullanılması Hakkında Yönetmelik", "Rehni Taşınır Sicil Yönetmeliği" şeklinde üç adet yönetmelik de yürürlüğe girmiştir.

Yeni kanunla beraber rehni taşınır sicili olarak yeni bir resmi sicil oluşturulmuştur. Oluşturulan bu yeni sicil TARES; Ticari İşlemler için Taşınır Rehni Sicilidir. 6750 sayılı kanun kapsamında, 01.01.2017 tarihinden itibaren ticari işletme rehni rehni tüm işletmeye rehni koymak yerine işletmenin üzerinde bulunan varlıkların bir bölümü ya da hepsinin rehni olarak konulabileceği ve bu kayıtların merkezi olarak saklanması ve sorgulanabilir hale getirilmesi düzenlenmiştir.

Bu kapsamda, taşınır rehni kurulabilmesi ve bu teminatın Taşınır Rehni Sicili'ne tescil edilebilmesi için tescil aşamasından önce taraflar arasında bir ticari işletme rehni sözleşmesi bulunması gerekmektedir ki, kanun çerçevesinde sözleşmenin geçerliliği için de sicile tescil şart koşulmuştur. Kanunun 2/1-i maddesinde

rehni sözleşmesi; "Rehni hakkını tesis etmek amacıyla rehni veren ile alacaklı arasında imzalanan sözleşme" şeklinde tanımlanmıştır.

Kanuna göre rehni sözleşmesinin tarafları iki şekilde düzenlenmiş olup, rehni alacaklısı kredi kuruluşu olduğu takdirde, tacir, esnaf, çiftçi, üretici örgütü, serbest meslek erbabı gerçek ve tüzel kişiler rehni veren sıfatıyla sözleşmeye taraf olabileceklerdir. İkinci düzenleme ise tacir ve esnafın kendi aralarında rehni sözleşmesi akdedebileceklerine ilişkindir.

6750 sayılı kanun ile ticari işlemlerde taşınır rehni konusu ve rehni konusunun kapsamı Mülga Ticari İşletme Rehni Kanunu'na göre genişletilmiş, hem rehni konusu edilebilecek unsurlar artırılmış, hem de bu unsurların işletmenin tamamı rehnedilmeden, münferiden rehni sözleşmesinin kapsamına girebilmesine yönelik düzenlemeler yapılmıştır. Yeni kanun ile ticari işletmenin tamamının rehni ise istisna olarak düzenlenmiştir.

15.02.2018 tarihinde "7099 sayılı Yatırım Ortamının İyileştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" ile taşınır rehni de birtakım değişiklikler gerçekleştirilmiş olup, bu değişikliklere göre Kanunun 5. maddesinde taşınır rehni konu olabilecek taşınır varlıklar örnekleme haline getirilerek, maddeye "benzeri her türlü varlık ve hak" ibaresi eklenmiş ve kanunda açıkça sayılmayan ve rehni kapsamına dahil edilebilen hususlar eklenmiştir. »

Bahsi geçen 15.02.2018 tarihli değişiklik kapsamında kanuna "rehnin kapsamı" maddesi eklenerek; taşınır varlığın gelecekteki her türlü faiz, sigorta gibi hukuki getirileri ile doğal ürün ve ikamesi mallar, taşınır varlık ile birlikte doğrudan rehin kapsamına girmesi; bir üretim sürecinin, kullanıldığı taşınır varlıkları birlikte rehnedilmesi halinde rehin, üretim sürecinde ve sonucunda gerçekleşecek olan alacak üzerinde aynı oranda ve sırada kendiliğinden tesis edilmiş sayılması da öngörülmüştür.

Bir diğer değişiklik de üçünü kişilerin rehin durumu hakkında yapılmış olup, bu düzenleme birtakım doktrinsel tartışmalara sebep olmuştur. Zira kanunun 7. maddesinde taşınırın rehinli olduğunu bilmeyen veya bilmesi gerekmeyen iyi niyetli üçüncü kişinin iyi niyetinin korunması öngörülmüştür.

Ancak resmi bir sicile kaydedilen ve sicilde aleni olan bir hususun bilinmemesi durumunda iyiniyetin korunması hali, tartışmaların kaynağını oluşturmuştur. Ayrıca yapılan değişiklik ile birleşen ve karışan mallara ilişkin düzenlemeler de kaldırılmıştır.

Kanunun "temerrüt sonrası haklar" başlıklı, borçların süresinde ifa edilmemesi hâlinde alacaklının başvurabileceği yolları ve teminatların ne şekilde takibe konacağını gösteren hükmünde; alacaklının birinci derece alacaklı olduğu durumda icra dairesinden İİK'nın 24. maddesi uyarınca rehinli taşınırın mülkiyetinin devrini talep edebileceği ve icra dairesinin bu devri sicile bildireceği düzenlenmiştir.

Hükme göre bu halde rehinli taşınırda kanunun 13. Maddesinde belirtildiği üzere yapılan değer tespitinin ve taşınırın belirlenen değerinin, birinci derece alacaklının toplam alacağından fazla olması durumunda, aradaki fark miktarından, diğer derecelerdeki alacaklılara karşı, birinci derece alacaklı ile rehin veren müteselsilen sorumlu olacağı düzenlenmiştir.

Ayrıca kanunun yine aynı maddesinde alacaklının alacağını, 5411 sayılı Kanun uyarınca faaliyet gösteren varlık yönetim şirketlerine devredebileceği; bu halde, varlık yönetim şirketlerinin, alacaklının rehin sırasına sahip olacağı düzenlenmiştir. Bu itibarla alacaklarda öncelik hakkı da yine 6750 sayılı kanunun 11. maddesine göre belirlenecektir.

Bahsi geçen 15.02.2018 tarihli değişiklik ile kanunun bu temerrüt sonrası haklara

ilişkin hükmünde de değişiklik yapılmış olup, bu değişikliğe göre alacakta direkt olarak genel hükümler çerçevesinde takip yapabileceği, maddenin diğer bentlerine göre takip yapılmadan da mümkün hale getirilmiştir.

Kanunun geçiş hükümlerinden geçici maddede yer alan "Bu Kanun, yürürlüğe girdiği tarihte görülmekte olan dava ve takiplere uygulanmaz." hükmünde yer alan "...dava ve..." ibaresi de 2019/9 E. 2019/27 K. sayılı 11.04.2019 tarihli Anayasa Mahkemesi Kararı ile zaman bakımından uygulanma yönünden Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle iptal edilmiştir.

Tüm bu açıklamalar ışığında; yeni kanun hükümleri ile rehin tarafları ve konusu genişletilerek gelişen dünya şartlarına ayak uydurulmuş ve ticari hayatta birçok kolaylık sağlanmıştır. Özellikle taşınır rehin siciline kayıt ve uygulanma şeklinde teknolojik gelişmelerin de göz ardı edilmemesi kolaylıkların sağlanmasında önemli rol oynamıştır.

Ancak kanun yerine yalnızca yönetmelikle düzenlenen hususlar veya diğer kanunlarla bağlantısı hususlarında hala değişikliğe ihtiyaç duyulduğu doktrin tarafından sıklıkla ifade edilmekte olup, bu duruma da çözüm getirilmesi gerekmektedir.

Kaynakça:

1. BAYDAK, Ecrin, Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni, Aralık 2018, İstanbul.
2. ANTALYA, Prof. Dr. O. Gökhan, Ticari İşlemler Taşınır Rehni, İstanbul, Şubat 2017.
3. KARAKUŞ ERBAŞ, Burcu, Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni ve Rehin Alacaklısının Korunması, Eylül 2018.
4. ORAL, Bahar, Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Adana, 2018.

Detaylı Bilgi İçin;
Stajyer Avukat
Melike Kaya
m.kaya@ozgunlaw.com

Abonelik Sözleşmesinden Kaynaklanan Para Alacaklarına İlişkin Takibin Başlatılması Usulü Hakkında Yönetmelik Yayınlandı

Abonelik Sözleşmelerinden kaynaklanan alacaklarda yeni bir dönem başlatan Abonelik Sözleşmesinden Kaynaklanan Para Alacaklarına İlişkin Takibin Başlatılması Usulü Hakkında Kanun 19 Aralık 2018 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmişti.

Söz konusu Kanun, 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ve diğer mevzuatta düzenlenen abonelik sözleşmeleri ile bu sözleşmelerin ifası amacıyla tüketiciye sunulup bedeli faturaya yansıtılan mal veya hizmetten kaynaklanan ve avukatla takip edilen para alacaklarına ilişkin icra takiplerinin elektronik ortamda başlatılması ve takip işlemlerinin elektronik ortamda yapılması usulünü getirmişti. Merkezi Takip Sistemi'ne yönelik düzenlemeler, 1 Haziran 2019 tarihinde yürürlüğe gireceği düzenlenmişti.

Kanun kapsamında kalan haciz yoluyla ilamsız icra takiplerinin Merkezi Takip Sistemi (MTS) üzerinden başlatılmasına ve haciz aşamasına kadar yürütülmesine ilişkin usul ve esasları belirlemek amacıyla hazırlanan Abonelik Sözleşmesinden Kaynaklanan Para Alacaklarına İlişkin Takibin Başlatılması Usulü Hakkında Yönetmelik ise 29 Mayıs 2019 Tarihli ve 30788 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlandı.

Yönetmelik kapsamında abonelik sözleşmeleri ile bu sözleşmelerin ifası amacıyla tüketiciye sunulup bedeli faturaya yansıtılan mal veya hizmeti sunan gerçek kişiler veya tüzel kişilerin yetkililerinin, MTS'de işlem yapabilmesi için öncelikle UYAP Kurum Portal üzerinden dilekçe ve şirket yetkilisi olduğunu gösteren

belge ile imza sirkülerini bakanlığa göndermesi, Bakanlığın şirket yetkilisi rolünü tanımlaması akabinde ise yetkili avukatları belirlemesi zorunludur. Avukatın MTS üzerinden işlem yapılabilmesi için şirket yetkilisi tarafından UYAP Kurum Portal aracılığı ile yetkilendirilmesi zorunludur.

Yetkilendirilmiş olan alacaklı avukatı, icra takibini başlatmak için Merkezî Takip Sisteminde yer alan takip talebini dolduracak ve takip talebinin doldurulması akabinde sistem tarafından ödeme emri düzenlenecek ve ödeme emri borçlu, tebligatın elektronik yolla yapılması zorunlu olan kişilerden ise borçluya elektronik tebligat yoluyla, tebligatın elektronik yolla yapılması zorunlu kişilerden değil ise PTT aracılığı ile borçluya tebliğ edilecek.

Takip konusu borcun tamamı, takip harç ve masraflarıyla birlikte ödeme emrinde belirtilen hesap numarasına tahsilat kanalları ile ödendiğinde, MTS tarafından takip sona erecek. Borçlu, ödeme emrinin tebliğinden itibaren yedi gün içinde, herhangi bir icra dairesine başvurarak ödeme emrine itiraz edebilecek ancak posta yoluyla itiraz yapılamayacak. Elektronik imza kullanan borçlu UYAP Vatandaş üzerinden de itiraz edebilecek. Ödeme emrine itiraz edilmemesi veya itirazın hükümden düşürülmesine rağmen borcun ödenmemesi halinde, alacaklının talebi üzerine icraya devam olunacak; haciz aşamasına geçilebilecek.

Kaynak: www.resmigazete.gov.tr

Köprü Cezalarına Af Getiren Kanun Teklifi Kabul Edildi

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu, Bazı Kanun ve KHK'lerde Değişiklik Yapan Kanun Teklifi'nin tümü üzerindeki görüşmeleri tamamladı ve Kanun Teklifi kabul edildi. Teklifte dikkat çeken konu başlıklarından bazıları aşağıdaki şekilde;

- 1 Ocak 2019'dan kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar araç sınıfları itibarıyla geçmesi yasak olmasına rağmen 15 Temmuz Şehitler Köprüsü'nden geçenlere verilen idari para cezası verilmeyecek. İdari para cezası kesilenler tebliğ edilmeyecek, tebliğ edilenlerden tahsilat yapılmayacak, varsa yapılan itirazlar veya açılmış davalar hakkında resen karar verilmesine yer olmadığına karar verilecek. Tahsilatlardan, yapılmış itirazlardan ve açılmış davalardan feragat edilmesi kaydıyla vazgeçilecek. Tahsilatlar, kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden ikinci ayın sonuna kadar başvurulması halinde düzenlemenin yürürlük tarihini takip eden üçüncü ayın sonuna kadar ret ve iade edilecek. Bu şekilde geçiş yapan yaklaşık 275 bin araca kesilen 310 milyon liralık cezadan vazgeçilecek, ödenen 3,9 milyon lira ise iade edilecek.

- Kültür ve Turizm Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesi, yürüttüğü görevler nedeniyle kurumlar vergisinden muaf olacak. Bu muafiyet, Gelir Vergisi Kanunu ile Kurumlar Vergisi Kanunu uyarınca yapılacak vergi kesintilerini kapsamayacak.

- MTA Genel Müdürlüğü, uhdesindeki ruhsatları bölerek aynı alan için Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğünden birden fazla yeni ruhsat talep edebilecek. Genel Müdürlük, MTA adına yeni

ruhsatlar düzenleyebilecek.

- Kamu kurum ve kuruluşlarının yer altındaki maden işlerine ilişkin faaliyet gösteren rödovansçılara, mevzuat değişikliği nedeniyle oluşan maliyet artışlarının karşılanmasına ilişkin destek verilmesi sağlanıyor. Destek tutarları belirlenirken, kömür fiyatlarının değişimi de dikkate alınacak.

- Sanayi alanındaki araştırma, geliştirme, yenilikçilik ve girişimcilik faaliyetleriyle teknolojik gelişmeleri takip etmek, desteklemek ve teşvik etmek amacıyla sanayi kuruluşları, üniversiteler, araştırma merkezleri ve enstitülerle iş birliği yaparak bu kurumların teknolojik araştırma ve geliştirmeye aktif katılımını sağlamak amacıyla hazırlanan programlara öğretim elemanları ve diğer kamu görevlileriyle kamu görevlisi olmayan alanında uzman kişiler görevlendirilebilecek. Görevlendirilen öğretim elemanlarıyla kamu görevlisi olmayan uzmanlara Yükseköğretim Kanunu'nda öngörülen aylık tutarın 5 katını aşmamak kaydıyla Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca belirlenecek tutar üzerinden doğrudan ödeme yapılacak. Bu kişilere ayrıca harcırah ödenmeyecek. Yükseköğretim kurumlarına araştırma ve geliştirme projeleri karşılığı aktarılan hibe niteliğindeki tutarlar proje adına açılacak özel hesaplarda izlenecek.

Kaynak: www.tbmm.gov.tr

MÜTEAAHİT FİRMA TARAFINDAN ÖN ÖDEMELİ KONUT SATIŞI KAPSAMINDA SATIMA KONU EDİLEN TAŞINMAZA BANKA LEHİNE İPOTEK TESİS ETTİRİLMESİ HALİNDE TÜKETİCİLERİN İPOTEK KARŞISINDAKİ DURUMU

Finansman problemi çeken müteahhit firmalardan ön ödemeli konut satışı kapsamında taşınmaz satın alan tüketicilerin, günümüzde sıkça karşılaştığı sorunlardan biri de satın aldıkları taşınmaza, müteahhit firma tarafından bankalar lehine ipotek tesis ettirilmiş olmasıdır. Ön ödemeli konut satışlarında taşınmazın değerini eksiksiz bir şekilde ödeyip, tüm yükümlülüklerini yerine getiren tapuyu henüz devralmayan tüketiciler satın aldıkları taşınmaza ilişkin ipotek işlemi karşı karşıya kalmakta ve mülkiyet hakkı ihlali yaşamaktadırlar. Müteahhit firmalar henüz projeye başlamadan, projenin finansmanının sağlanması amacıyla taşınmazların satışını yapmakta ve ayrıca satma konu ettikleri taşınmaza bankalardan kullandıkları krediler karşılığında ipotek işlemi tesis ettirmektedirler.

Türk Ticaret Kanunu'nun 18/2 maddesi uyarınca her tacirin basiretli bir iş adamı gibi hareket etmesi gerektiği hüküm altına alınmıştır. İlgili hüküm uyarınca ipotek tesis eden bankanın basiretli davranma yükümlülüğü bulunmakta olup; ipotek işlemi tesis ettiği bağımsız bölümün kredi kullandığı müteahhit şirkete ait olup olmadığını, herhangi bir satma konu olup olmadığı hususlarının araştırılması, şirketin ticari defter ve belgelerinin incelenmesi kanunun ilgili maddesinden kaynaklanan bir yükümlülüktür.

Konuya ilişkin olarak Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 2013/11-2426 E. 2015/1540 K. Sayılı ilamında ;

“Somut olayda taraflardan birisinin banka olması nedeniyle belirtilmelidir ki; bankalar devletin yoğun denetimi ve müdahalesi altında bulunan ve kendileri için belirlenmiş özel ilkelere uymak şartıyla faaliyet gösterebilen kuruluşlardır. Bankacılık sektörüne özgü bu durum, bankalarla muhatap olan geniş halk kitlelerinin bankalara karşı özel bir güven duygusu beslemelerine yol açmaktadır...Bu taahhüdü veren bir banka olup, bir güven kurumu olarak basiretli tacir gibi davranması gerekir ve objektif özen yükümlülüğünü yerine getirmek zorundadır.” denilerek bankaların güven kurumu olarak ağırlaştırılmış özen yükümlülüğünün bulunduğu hüküm altına alınmıştır. Bu kapsamda, ilgili mevzuat ve düzenlemeler uyarınca bankalar tarafından ipotek tesis edilmeden evvel yapılacak olan araştırmada üçüncü kişiler

olan tüketicilerin haklarının, menfaatlerinin araştırılması gerekmektedir. Doktrinin ağırlıklı görüşüyle de desteklenen bankaların tabiatı itibarıyla kişilerin hak ve menfaatlerini koruması, güven kurumu olmasının sonuçlarından biri de ağırlaştırılmış özen yükümlülüklerinin bulunmasıdır.

Nitekim, ipotek tesisi işleminden önce, tüketici ile müteahhit firma arasında ön ödemeli konut satışı işlemi gerçekleştirildiğinden, tüketicinin satış işleminden sonra ipotek tesisi işlemi ile karşı karşıya kalması bankaların özen yükümlülüğüne aykırı davrandığı anlamına gelecektir. Tüketicinin satın almış olduğu bağımsız bölümü takyidatlardan arı bir şekilde tapuda kendi adına tescil ettirmeleri gerekmekte olup; bankanın basiretli tacir gibi davranma yükümlülüğüne aykırı davranmaları neticesine tüketicilerin katlanmak zorunda olmalarını hukuk düzeni korumaktadır.

Her ne kadar müteahhit firma ile tüketicilerin adi yazılı şekilde Gayrimenkul Satış Vaadi sözleşmesi akdetmesi halinde bankanın ipotek tesis ederken iyiniyetli olup olmadığına bakılması gerektiği yönünde doktrinde farklı görüşler olsa da, Yargıtay tarafından da geçerli kabul edilen “Gayrimenkul Satış Vaadi Sözleşmesi” kapsamında satma konu olmuş olan ve bu kapsamda mülkiyeti üçüncü kişiye ait olmuş olan taşınmazlar üzerinde yüklenicinin tasarruf yetkisi olmadığı halde ipotek işlemi tesis edilmesinin usule aykırı nitelikte olacağı anlaşılmaktadır. Kaldı ki, bankaların kredi kullandığı müteahhit firmanın ticari faaliyetini bilmeksizin ipotek işlemi tesis etmesi ticari hayatın olağan akışına aykırı nitelikte olacaktır.

Yargıtay'ın konuya ilişkin yakın tarihli bir başka ilamında da; “...Davacı bankanın

sadece belgeye itibar edip diğer gerekli araştırmaları yapmayarak basiretli tacir gibi davranmaması müterafık kusurunu oluşturmaktadır. Mahkemece bu husus nazara alınmadan, kusur durumu ve zarar yönünden bilirkişi raporu alınmaksızın eksik inceleme ile yazılı şekilde karar verilmesi doğru olmamış, hükmün davacı yararına bozulmasına karar vermek gerekmiştir.” denilmiş olup; bu kapsamda, bankanın taraflar arasındaki sözleşmenin adi yazılı şekilde yapılması halinde tapu siciline güven ilkesinden yararlanabilmesi ve iyiniyetli olduklarını ileri sürebilmesi için ipotek tesis edilen bağımsız bölümlerin satışa konu olup olmadığı, bağımsız bölümlerin müteahhit firmanın mülkiyetinde olup olmadığı hususlarını araştırmış olması ve bu araştırmalarını da ispat etmesi gerekmektedir.

Netice itibarıyla, tüketiciler tarafından, bankanın ipotek işlemi tesis ederken iyiniyetli olup olmadığı hususu; bağımsız bölümü satın alırken müteahhit firmaya vermiş olduğu bono vs. senetlerin müteahhit firma tarafından kredi kullandırılan bankaya verildiği, kredi kullandıran bankanın müteahhit firmanın ticari faaliyetini bildiği hususlarının ispatı ile mümkün olabilecektir. Bu kapsamda, kredi kullandırdığı müteahhit firmanın ticari faaliyetini bilen hatta söz konusu firmadan işbu ticari faaliyet kapsamında bono alan bankaların iyiniyetli olmadıklarının ispatlanması halinde banka lehine tesis edilen ipoteklerin farkedilmesi mümkün olabilecektir.

Detay Bilgi İçin;

Avukat

İpek Öztaş

ipek@ozgunlaw.com

Kaynakça:

- 1.Yargıtay Hukuk Genel Kurulu 2013/2426 E. sayılı 2015/1540 K. Sayılı ilamı
- 2.Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 2014/8513 E. 2014/15479 K. 14.10.2014 sayılı ilamı
3. Dr. Mehmet Doğan, Ön Ödemeli Konut Satışı, On İki Levha Yayınları
4. Tüketici Hukuku Davaları, Teori-Uygulama, Seçkin Yayınları

KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI KURULU'NDAN, GEREKLİ TEDBİRLERİ ALMAYARAK VERİ GÜVENLİĞİ İHLALİNE SEBEP OLAN VE İHLAL BİLDİRİMİNİ ZAMANINDA YAPMAYAN FACEBOOK'A REKOR CEZA

2017 yılında İspanya'daki Kişisel Verileri Koruma Kurulu tarafından 1,2 milyon Euro para cezası uygulanan Facebook'a bir ceza da Kişisel Verilerin Korunması Kurulu'ndan geldi. İspanya Kişisel Veri Koruma Kurulu'nun, hiçbir talep olmaksızın kullanıcıların verilerini reklam amaçlı kullandığının tespit edildiğini belirttiği Facebook'un, bu bilgileri silme talebini reddettiği, nerede kullanılacağına açık bir şekilde belirtilmemesine rağmen kullanıcılardan cinsiyet, ideoloji, dini inanç, kişisel zevkler veya internette dolaşım bilgilerini topladığını ve kişisel verilerin yasaya aykırı şekilde kullandığı gerekçesiyle Facebook'a 1,2 milyon Euro para cezası uygulandığını duyurmuştu.

87 milyon ABD vatandaşının kişisel verilerini seçmen davranışı olarak kullanılmak üzere şirketlerle paylaşmakla itham edilen ve yaptığı iddia edilen veri ihlalleri ile gündemden düşmeyen Facebook'un ABD Federal Ticaret Komisyonu ile görüşmelerinin devam ettiği biliniyordu.

ABD Federal Ticaret Komisyonu'nun Facebook'a 2012 yılında Google'a uyguladığı 22.5 milyon Dolar cezadan daha yüksek bir ceza uygulaması bekleniyordu. Son olarak Almanya Rekabet Kurumu da Facebook'un kullanıcı hesaplarındaki verileri toplama, birleştirme ve kullanma kapsamının, sektördeki baskın durumun kötüye kullanılması sonucunu doğurduğuna ve Facebook'un üçüncü taraf kaynaklardan neredeyse sınırsız şekilde kişisel veri top-

lamasının hukuka aykırı olduğuna değineyerek, Facebook'a geniş kapsamlı veri sınırlandırması getirmişti.

Tüm dünyada kişisel veri ihlali iddiası ile gündeme gelen Facebook'a yaptırım uygulayan ülkelerden biri de Türkiye oldu.

Facebook Mühendislik Direktörü Tomer Bar tarafından 14.12.2018 tarihinde Facebook üzerinden "Geliştirici ekosistemimizin bir fotoğraf API'si hatası hakkında bilgilendirme" başlığıyla yapılan duyuru Kişisel Verilerin Korunması Kurulu'nu harekete geçirdi.

Facebook tarafından yapılan söz konusu duyuruda, Facebook kullanıcı fotoğraflarına erişmek için üçüncü taraf uygulamalara izin veren bir fotoğraf API hatası keşfedildiği, sorunun çözüldüğü, ancak bu kusur nedeniyle 13 Eylül - 25 Eylül 2018 tarihleri arasında bazı üçüncü taraf uygulamaların 12 gün boyunca yetkisini aşan düzeyde fotoğraflara erişmiş olabileceği, üçüncü parti bir uygulamaya Facebook platformu üzerinden Facebook kullanıcısı tarafından fotoğraflarına erişim izni verildiğinde sadece zaman çizelgesinde paylaştığı fotoğraflara erişim sağlaması gerekirken Marketplace veya Facebook Stories'de paylaşılan diğer fotoğraflara da üçüncü parti uygulamaların erişim sağladığı, bu durumun Facebook kullanıcılarının Facebook'a taslak olarak yüklediği ve henüz paylaşımına açmadığı fotoğrafları ve bu kapsamda 6,8 milyon kullanıcıyı ve 876 geliştirici tarafın-

dan oluşturulan 1.500 uygulamayı etkilemiş olabileceği kamuoyuna duyurulmuştu.

Söz konusu duyuruda bir veri ihlali olduğu belirtilmesine rağmen, bu konuda Kişisel Verilerin Korunması Kurulu'na Facebook tarafından yapılan bir bildirim olmadığını tespit eden Kurul, Kanun'un verdiği re'sen inceleme yetkisine dayanarak re'sen inceleme kararı aldı ve yapılan inceleme neticesinde Facebook'un gerekli tedbirleri almayarak veri güvenliği ihlaline sebep olduğuna ve ayrıca ihlal bildirimini yükümlülüğüne de aykırı davrandığına karar vererek, şuna kadar kamuoyuna yansıyan en yüksek para cezasını Facebook'a uyguladı.

Kurul'un şuna kadar yayınladığı kararlarında, veri sorumlusu isimlerini gizli tutmamasına rağmen, Facebook kararında hem ceza uygulanan şirketin hem de uygulanan cezanın miktarına açık şekilde yer vermesi dikkat çekti.

10 Mayıs 2019 tarihinde Kurul'un internet sitesinden yayımladığı duyuruda başlatılan inceleme neticesinde tespit edilen hususlar aşağıdaki şekilde sıralandı;

- Facebook kullanıcı fotoğraflarına erişmek için üçüncü taraf uygulamalara izin veren bir fotoğraf API hatası keşfedildiği, Facebook tarafından yapılan inceleme sonrası bu durumu potansiyel bir yazılım bozukluğu olarak rapor ettiği,

- API hatasının 13 Eylül - 25 Eylül 2018 tarihleri arasında 12 gün boyunca gerçekleştiği, bahse konu API hatasına Facebook tarafından zamanında müdahale edilmemesi bu konuda teknik ve idari tedbirlerin alınmasında eksikliklerin göstergesi olduğu,

- Üçüncü taraf bir uygulamaya Facebook platformu üzerinden Facebook kullanıcı tarafından fotoğraflarına erişim izni verildiğinde sadece zaman çizelgesinde paylaştığı fotoğraflara erişim sağlaması gerekirken, açıklanan ihlalden kaynaklı Marketplace veya Facebook Stories'de paylaşılan diğer fotoğraflara da üçüncü taraf uygulamaların erişim sağladığı, ayrıca Facebook kullanıcılarının Facebook'a taslak olarak yüklediği ve henüz paylaşımına açmadığı fotoğraflara da söz konusu üçüncü taraf uygulamaların erişim sağladığı dikkate alındığında, Facebook kullanıcılarının genel olarak izin vermiş olduğu kapasiteden çok daha fazla sayıda fotoğraflara erişim sağlanmasının, Kanununun 12 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasına ve 4 üncü maddesinin (2) numaralı fıkrasının (a) bendinde belirtilen "Hukuka ve dürüstlük kurallarına uygun olma" ve (ç) bendinde belirtilen "işlendikleri amaçla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü olma" ilkelerine aykırılık teşkil ettiği,

- Facebook'un bahsi geçen üçüncü taraf uygulamaların normalde erişime izin verilmiş olan sayıdan daha fazla spesifik fotoğrafa gerçekten erişip erişemediklerini belirleyemediği dikkate alındığında, bu durumun Facebook'un kendi platformundaki veri akışını kontrol etme noktasında sıkıntılar yaşadığı ve bu kapsamdaki hususun Kanununun 12 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasında öngörülen veri güvenliğine ilişkin yükümlülüklerle aykırılık teşkil ettiği,

- Facebook platformu uygulamaları daha ilk aşamada "Arkadaşların, bağlantıların ve birlikte oyun oynadığın diğer kişiler senin oyun hareketlerini görebilecek. Oyunun senin herkese açık profiline ve bu oyunu oynayan tanıdığın kişilere erişimi vardır" ifadesini kullanarak, kullanıcının arkadaş bilgilerine veya diğer bilgilere erişim istemese bile ulaşabilecek şekilde çalışma-

sı hususunda izin almaktadır. İlgili kişilerin uygulamada paylaşmaya izin verecekleri kişisel verilerinin neler olması gerektiği ve yükleme aşamasında gizlilik ayarlarıyla ilgili seçimlere imkân sağlamayarak, kişisel verilerin bu şekilde işlenmesini açık rızaya dayandırmaktadır. Açık rızanın özgür irade ile açıklanması gerektiğinden, ilgili kişinin açık rızasının alınması, bir ürün veya hizmetin sunulmasının ya da ürün veya hizmetten yararlandırılmasının ön şartı olarak ileri sürülmemelidir. Bu durumun Kanununun 4 üncü maddesinin (2) numaralı fıkrasının (a) bendine belirtilen "Hukuka ve dürüstlük kurallarına uygun olma" ilkesine aykırılık teşkil ettiği,

- Açıklanan ihlalin 6,8 milyon kullanıcıyı ve 876 geliştirici tarafından oluşturulan 1.500 uygulamayı etkilemiş olabileceği,

- Türkiye'de bulunan yaklaşık 300 bin kullanıcının veri ihlalinden etkilenmiş olabileceği,

- Kamuoyuna yansıyan ve "Fotoğraf API" olarak adlandırılan Facebook veri ihlali, Facebook Mühendislik Direktörü Tomer Bar tarafından 14.12.2018 tarihinde <https://developers.facebook.com/blog/post/2018/12/14/notifying-our-developer-ecosystem-about-a-photo-api-bug/> adresinde söz konusu Facebook uygulamasından kaynaklanan ihlalin "Geliştirici ekosistemimizi bir fotoğraf API'si hatası hakkında bilgilendirme" başlığıyla duyurmasının böyle bir ihlalin varlığı ve Facebook tarafından kabulü anlamına geleceği.

Yukarıda yer verilen tüm bu tespitler neticesinde; bu durumun bir veri ihlali olduğu ve ihlalin oluşmaması için Kanununun 12 nci

maddesinin (1) numaralı fıkrası çerçevesinde gerekli teknik ve idari tedbirleri alınmadığı vurgulanarak, Facebook hakkında Kanununun 18 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendi uyarınca 1.100.000 TL; ayrıca öz konusu veri ihlalinin 19.09.2018 tarihinde tespit edilmesine rağmen Kuruma bildirim yapılmadığının ve 13.09.2018 - 25.09.2018 tarihleri arasında gerçekleşen veri ihlalinin ilgili kişilere 17.12.2018

tarihinde bildirilmeye başlandığının tespit edildiği, bu çerçevede Facebook'un Kanununun 12 inci maddesinin (5) numaralı fıkrasında yer alan en kısa sürede bildirim yapma yükümlülüğüne de aykırı hareket ettiği belirtilerek, bu kapsamda Şirket hakkında Kanununun 18 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendi uyarınca 550.000 TL idari para cezası uygulanmasına karar verildi.

Anadolu Ajansı'nın haberine göre, Facebook 1 milyon 650 bin liralık idari para cezasını ödedi.

Kaynak: www.kvkk.gov.tr

ANAYASA MAHKEMESİ: CEZAEVİNDE MAHPUSLARA SÜRELİ YAYINLARIN TESLİM EDİLMEMESİNİN İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ İHLALİDİR

Cezaevinde çeşitli suçlardan mahkum ya da tutuklu olarak ceza infaz kurumlarında bulunan birden çok başvurucunun, abone ücretini ödeyerek abone oldukları ya da satın aldıkları dergi ve gazete gibi süreli yayınların çeşitli nüshaları, infaz kurumu eğitim kurullarının aldıkları kararlar uyarınca başvuruculara teslim edilmemiş, infaz kurumu eğitim kurullarınca alınan kararlar yapılan şikayetler ise infaz hakimlikleri tarafından reddedilmiş, ret kararlarına karşı yapılan itirazlar da ağır ceza mahkemelerince kabul edilmemiş ve konu Anayasa Mahkemesi'ne taşınmıştır.

Başvuruya konu olaylarda, infaz kurumu eğitim kurullarınca, söz konusu yayınlarda terör örgütü ve liderlerini öven ve terör örgütü propagandası teşkil eden içerikler bulunduğu, bu durumun ceza infaz kurumunun güvenliği ile mahkûmun ıslah amaçlarının gerçekleştirilmesine engel olacağı gerekçesiyle söz konusu yayınların başvuruculara teslim edilmemesine karar verilmiştir.

Başvurucular, ücretini ödeyerek abone oldukları ya da satın aldıkları süreli yayınların keyfi ve gerekçesiz olarak kendilerine teslim edilmemesi nedeniyle anayasal haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüşlerdir. Anayasa Mahkemesi'nin 21.05.2019 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan kararında, Anayasa Mahkemesi "uygulamadan kaynaklandığı tespit edilen yapısal sorun" nedeniyle başvurucuların ifade özgürlüklerinin ihlal edildiğine karar verdi. Anayasa Mahkemesi'nin resmi internet sitesinde yaptığı duyuruda aşağıdaki hususlara dikkat çekildi;

- Anayasa Mahkemesi daha önceki kararlarıyla ceza infaz kurumlarında yayınlara erişim ve yayınların ceza infaz kurumlarına kabulüne ilişkin içtihadı belirlemiş; tutuklu ve hükümlülerin yararlanabileceği yayınlara ilişkin esasların da altını çizmiştir.

- Ceza infaz kurumu idarelerinin ve derece mahkemelerinin söz konusu yayınların başvuruculara teslim edilmemesine ilişkin kararlarının bir kısmında, Anayasa Mahkemesinin belirlediği kriterleri karşılamayan değerlendirmeler yapıldığı tespit edilmiştir. Söz konusu kararlarda ilgili yayınlarda sakıncalı bulunan kısımların belirtilmediği, bu kısımların somut bağlantılarla değerlendirilmesi yerine soyut ifadelerle yetinildiği gözlemlenmiştir.

- Bazı kararlarda ise ceza infaz kurumu idarelerinin ve derece mahkemelerinin süreli yayında sakıncalı görülen kısımların hangi sayfalarda yer aldığını belirttiği ancak sakıncalı kısımlar yönünden Anayasa Mahkemesi içtihadında kabul edilen ilkelere uygun bir gerekçeye yer vermediği görülmüştür. Ayrıca bu kararların tamamında sakıncalı kabul edilen ifadelerin yer aldığı bölümlerin çıkarılarak geri kalan kısmın başvuruculara teslim edilmesinin mümkün olup olmadığının da tartışılmadığı tespit edilmiştir.

- Başvurulara konu idari ve derece mahkemeleri kararlarına bir bütün olarak bakıldığında yayınların verilmemesinde başvurucuların kişisel durumlarının değil terör mahkûmu olmaları ve yüksek güvenlikli infaz kurumlarında tutulmaları gibi kate-

gorik nedenlerin etkili olduğu anlaşılmaktadır.

- Öte yandan, aynı yayının ülke çapında bulunan tüm ceza infaz kurumlarında aynı statüde bulunan tutuklu ve hükümlülere verilip verilmemesine ilişkin değerlendirmelerin son derece değişken olduğu gözlemlenmiştir.

- Süreli yayınların ceza infaz kurumlarındaki tutuklu ve hükümlülere teslim edilip edilmemesinde keyfiliği engelleyecek, aynı hukuki durumda bulunanlara aynı uygulamanın yapılmasını sağlayacak, açık, yol gösterici ve istikrarlı idari uygulamaları garanti edecek bir mekanizmanın bulunmadığı kanaatine ulaşılmıştır.

- Sonuç olarak, süreli yayınların ceza infaz kurumlarına kabulüne ilişkin uygulamada Anayasa Mahkemesince ortaya konulan kriterleri karşılayan yeknesak değerlendirmeler yapılmadığı görülmüştür.

- Öte yandan Anayasa Mahkemesince bugüne kadar aynı konuda çok sayıda ihlal kararı verilmiş olmasına karşın bu nitelikteki müdahaleler ve bunlara karşı yapılan bireysel başvurular devam etmektedir. Süreli yayınların ceza infaz kurumlarına kabul edilmesine ilişkin mevcut sistemde uygulamadan kaynaklanan bir yapısal sorun bulunduğu görülmektedir.

- Süreli yayınların yeknesak, hakkaniyete uygun ve Anayasa Mahkemesinin öngördüğü kriterleri karşılayan bir yöntemle mahpuslara tesliminin sağlanması için etkin bir düzen kurulmadığı takdirde söz konusu yapısal sorunun devam edeceği ve bunun Anayasa'nın 26. maddesinde korunan ifade özgürlüğünün devamlı ihlali anlamına geleceği açıktır.

- Anayasa Mahkemesi açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 26. maddesinde güvence altına alınan ifade özgürlüğünün ihlal edildiğine karar vermiştir.

Kaynak: Anayasa Mahkemesi

Avukat Dr. Özgün Öztunç tarafından 2001 yılında kurulan ve 2015 yılında Legal500 listesinde yer alan Özgün Hukuk Bürosu'nun, 10 avukat, 3 stajyer avukat, 1 yeminli mütercim tercüman, 1 muhasebe, 1 yönetici asistanı ve 5 destek personel olmak üzere yirminin üzerinde personeli bulunmaktadır.

Alanında uzman avukatlardan oluşan ekibi ile faaliyet gösteren Özgün Hukuk Bürosu, ulusal ve çok uluslu şirketlere hizmet vermektedir. Bu kapsamda, müvekkillerin ihtiyaçlarına olabilecek en kısa zamanda cevap verebilecek organizasyon yapısı kurulmuş olup, temel prensip müvekkillerin kıdemli avukat kadrosuyla her zaman iletişim kurulabilmesi ve her konuda bilgi sahibi olmasının sağlanmasıdır.

Bankacılık ve finans, eğitim, sağlık, otomotiv, kimya ve savunma, teknoloji, enerji, maden, inşaat ve gayrimenkul sektörleri başta olmak üzere değişik iş ve ticaret sektörlerinde faaliyet gösteren kurumsal müvekkillere ve sivil toplum kuruluşlarına hizmet veren Özgün Hukuk, tüm müvekkilleri ile bir iş ortağı titizliği ile çalışmayı prensip edinmiştir.

Özgün Hukuk Bürosu, Türkiye'nin önde gelen finans kurum ve kuruluşlarına, şirketlere ve şahıslara Türkiye'de ve yurtdışında alacak tahsilatı konusunda hukuki hizmet sağlamaktadır. Bu kapsamda yurtdışına kaçırılan malvarlıklarının mal varlığı araştırması yapılarak tespit edilmesi ve alacağın bu yolla tahsil edilmesi hususunda hukuki hizmet verilmektedir.

Özgün Hukuk Bürosu alacak tahsilatı konusunda dünya çapında bir organizasyon olan "European Collectors Association (ECA)" üyesi olup, gerek Türkiye'de gerekse yurtdışında alacak tahsilatı konusunda müvekkillerine hukuki hizmet sunmaktadır. Ayrıca, İngiltere, Belçika, Fransa, İspanya ve İtalya'dan avukatlar tarafından Kasım, 1988'de kurulan ve Avrupa'nın ilk birleşik uluslararası hukuk uygulaması olan PLG International Lawyers'ın tek Türk üye hukuk bürosudur.

*Sülün Sok. No:8 34330 1.Levent Beşiktaş / TURKEY
Phone : +90 212 356 3210(pbx) / +90 212 325 2307(pbx)
Fax : +90 212 356 3213
E-mail : info@ozgunlaw.com
İnternet sitesi: www.ozgunlaw.com*

Bizi Takip Edin!

